

יורם חן ורזנית אוברקוביץ

13. הוועדים הם הזרוע החזקה, לעומת ההסתדרות החלשה..."

תדרות לאבד מכותה, ואנו לא מעוניינים בזה.
אתה מדבר בשם הפועלים, אבל אנשי חברת החשמל נחשבים לאנשים המרוויחים משכורות ענק.
 עד רובד מסויים, בעיקר בשכבות הצעירות, מצב משכורות העובדים בחברת החשמל חייב להשתפר. לא יתכן להמשיך ככה.
אם כך, מאין האגדה שאתם מרוויחים שכר נכזה בליכד?
 זוהי רק אגדה.
לכל אגדה יש ביסוס במציאות...

זה בא מעובדי המישרות, העובדים ימים ולילות, מסביב לשעון, ועובדים חודשיים בחודש אחד. לכן שכתם מגיע לסכום לא מבוטל. אם עובדי חברת החשמל מל יעברו שמונה שעות ביום, לפי הספר, תצטרך החברה להעסיק עוד שלושת אלפי פים עובדים.

ספר די עד עצמך?

אני בן 43 וחצי, יליד פתח-תיקוה, נשוי לרונית ואב לשלושה בנים. אני חניך התנועה המאוחדת וחניך הפועל, שחקן כדורסל וכדוריד ומאמן נבחרת ישראל בכדוריד. אני בוגר בית-הספר הטכני של חיל-האוויר. בצבא הייתי מדי ריך אומן גופני, ואני עושה את זה גם במילואים, יחד עם שרות ביחידה קרבית. **מתי התחלת לעבוד בחברת החשמל?**

מיד אחרי שהשתחררתי מהצבא. עבדתי כפועל ייצור בהקמת תחנת הכוח אשדוד ב"ת. בשלב מסויים עברתי מהיסקטור הפועלי לסקטור הפקידותי. במיסגרת זו התקדמתי עד לתפקיד מוכר מחלקת המיכרוים, שהוא תפקיד חשוב מאוד. לפני שש שנים, בשיחה מיקרית, פנה אלי יושב-ראש הוועד ושאל אם ברצוני להכנס לפעילות ציבורית.

אתה אוהב את זה?
 לא מכיר אדם שעושה עבודה שהוא אינו אוהב.

פועלי הייצור שג, כיתן ביתי שאן...

אני לא מאמין. אני מאמין שהם עובדים קשה ואוהבים את המיסעל שלהם.
דאן אתה ריך?
 אני מכהן היום כיושב-ראש ההתאחדות לכדוריד. זוהי האהבה הראשונה שלי, אחרי האשה והילדים. בסך-הכל אני בתחילת דרכי. במדינה כמו שלנו, כשאתה עוסק בעבודה ציבורית ואתה בעל מודעות פוליטית גבוהה, ההצלחה או אי-ההצלחה תלויות על חבל דק. אני נותן לעצמי תקופה של שנתיים לבחון את עצמי.

אתה זהיר מאוד בניהוחים שלך?
 אני רק בתחילת הדרך. חזרי אלי בעוד שנתיים, או, אני מבטיח לך, אחיה הרבה יותר חד בקביעות שלי.

ובכל זאת, מדוע אתה עובד 24 שעות ביממה? מהי מטרתך הסופית?

הסתכלי על רשימת חברי-הכנסת. את רואה שם נציג פועלים אחד? את חושבת שיש כיום מישהו בכנסת המייצג את ציבור הפועלים? אני מאמין שאני מתאים לתפקיד הזה. אני מאמין שאני יכול לשבת בכנסת ולהזניז דברים. בקצב שהי דברים קורים, אני מאמין שבקדנציה הבאה אני אחיה בכנסת. זוהי, בעצם, המטרה שלי.

דיברו על הדשא?

הימאים, הנמלים, דוארי-הנדסה, חברת-חשמל, שדות-התעופה, אל-על עובדי הרגטגן ורשות-השידור.

ישראל קיסר אמר די שאין 13 וועדים. הוא מוען שמישהו זרק מיספר, והמיספר נקדט.

קיסר לא מוכן להכיר ב-13. הוא מתנגד לגוף הזה. הוא פוחד פחד-מוות.

איך הפכתם לעובדה קיימת? התחלנו להתארגן. אל תשכחי שעם ה-13 נמנים חברים מכל גווי הקשת הפוליטית.

לאן אתה משתייך?
 אני חבר מיפלטת העבודה. אני בן-גורר יוניסט.

מה היו הכללים שקבעתם די עצמכם?

קבענו שאנחנו לא הולכים נגד ההסתדרות, אלא עם ההסתדרות. אבל שנהיה יותר חוצפניים ונצא למאבקים, ולא נתפשר כמו ההסתדרות. הכווננו על שבייתה בת 24 שעות של חברי ה-13. כולם שבתו, לבד מהתעשייה האווירית. שהיא מיפעל ביטחוני. היענות היתה מלאה.

על מה שכתבתם?
 זו היתה סוף תקופת ארליך ותחילת תקופת הורוביץ. ביוזעין או שלא ביוזעין עין התעלם האוצר מקיצבות הילדים ומי מדרגות המס.

חיפשתם תירוץ כדי להוכיח שאתם קיימים?

אני חושב שכן. קיצבות הילדים היו טרמט מצויין. קמה צעקה גדולה, האוצר ניסה להתעלם, ההסתדרות היתה כבולה בהסכם שחתמה עליו. קבענו פגישה עם הורוביץ ותוך חודש ימים מיום הפגישה, ישב שר-האוצר עם ראשי ההסתדרות והושגו סיכומים בנושא.

מדוע ההסתדרות חוששת מן הגוף הנקרא 13 הוועדים?

זהו פחד לא מוצדק, למרות שאני מבין שאנחנו מכניסים כל מיני אנשים לחץ.

איזה סוג לחץ?
 יתכן מאוד שההסתדרות פוחדת ששר-האוצר ינסה ליישם את המדיניות שלו באמצעות 13 הוועדים וישתמש בנו נגד ההסתדרות.

האומנם?
 אני יודע שכאשר תהיה התנגשות בין הממשלה וההסתדרות, אנחנו נשחק תמיד חיד חשוב. מכאן נובע הפחד.

האם אתם רוצים להפוך כדור מושחק בידי הפוליטיקאים?

אנחנו גוף על-מיפלטת. אני מקווה מאוד שהפוליטיקה לא תכרסם בנו. אם אומנם כך יהיה, אין לנו זכות-קיום. אני אעשה כל דבר כדי לפרק את הגוף, אם הפוליטיקה תשתלט עליו. לא זו היתה הכוונה כשהקמנו את הגוף. נכון, אומנם, שהדברים משתנים במערכת הזאת, אבל אם אראה שאנחנו הופכים כדור מושחק, אשים לזה קץ.

זה יפגע בקאריירה שלך.
 יושב-ראש אירגון עובדי חברת-החשמל זה לא תפקיד לכל החיים.

דמורת כל מה שאמרת עד עכשיו, נראה כי בפרשת "אליעזר" היה כירסום פוליטי בגוף הנקרא 13 הוועדים.

יכול להיות שזה היה סימפטום מיקרי. אם זוהי תחילתה של דרך חדשה, אצטרך

שיות החזקות שניחון בהן - השאיפה להמשיך בפוליטיקה, וכפי שהוא אומר בעצמו: ללכת לכנסת.

דומה כי העסקן מפתח-תיקוה, יושב-ראש האיגוד הישראלי לכדוריד וחבר סניף מיפלטת העבודה בעירו, חבר האיגוד המיקצועי של מיפלטת העבודה וחבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות, הסתני וור מעט מאורות זרקורי הטלוויזיה ש-הופנו אליו. השאיפה שלו לרוץ לכנסת ולייצג שם את הפועלים היא תהליך שבא בעיקבות הפירסום הרב שבו זכה. כך או כך, יורם אוברקוביץ הוא מה-יום והלילה גיבור אמצעי-התיקורת. יש להניח שנראה אותו אצלנו בסלון לעיתים מוזמנות. הוא מודע לכך. במישרו, שבבנין אירגון עובדי חברת-החשמל, ב-רחוב לבונטין בתל-אביב, הוא מוכן לראיון. יש לו רשימות והוא יודע על מה לדבר. בתיקו האישי מתויקות תמונותיו עם אישי-ציבור מהמעלה הראשונה. יורם אוברקוביץ יודע מה רוצה העיתונות לראות ולשמוע. הוא זהיר בניסוחים. שלא כמנהיגי פועלים אחרים, כמו יהושע פרץ, הוא לא מתפרץ, לא זועם, לא דורש ולא משמיץ. הוא מנסה להיות "בסדר" גם כשלא צריך. יורם אוברקוביץ חושב על העתיד.

כיצד נוסד הגוף הקרוי 13 הוועדים?

באמצע 1979, בתקופה הכי גרועה של המדיניות הכלכלית של ארליך, ניסתה ההסתדרות לקרוא לשביתה כללית. הממלה גררה את ההסתדרות לביתי-מישפט והעסק נגמר בה שההסתדרות התפשרה על אספת-מחאה. כנציגי עובדים, אינו בוה עניין חמור ביותר. היה זה ניסיון לחסל את הנשק האחד שיש בידי ציבור העובדים.

במילים אחרות, הממשלה ניסתה לקרע את ההסתדרות באמצעים מישפטיים. וההסתדרות לא עשתה שום צעד כדי למנוע את הקירקוע.

ישבנו על הדשא של בית הוועד הפועל, לפני אספת-המחאה. היינו כמה ראי-שידועים. התחלנו לשוחח על המצב שאלי הגענו. במהלך השיחה ארמנו, שמה שקורה הוא התחלה של יישום חוק בורות חובה, שאנו מתנגדים לו בכל תוקף. כי חוק כזה יעביר כל משאומתן בין עובדים ומעסיקים לביתי-מישפט, ור שופטי ישראל יהיו הממונים על יחסי-העבודה. זהו מצב הנהוג במישטר טר-טליטארי.

אני מכינה שחברי ווועדים שנפשו על הדשא, היו העילית של התעשייה. לא היו בניכם נציגי ועדים של מיפעלי טכסטיל, או מה שמוגדר כמיפעלים שחורים.

ישנן בארץ שכבות של עובדים, שהחל ב-1977 נמצאים על סף געווי. קשה לתבוע מיבור עובדים על הצאת למאבקים. לאנשים אלה יש בעיות פרנסה. אי-אפשר להוציא פועלי טכסטיל ויהלומים לרחו-בות. לכל אחד יש המיפחה שלו. אמרנו: חברה, בואו, נקים גוף שילך על דברים כלליים וייצג את ציבור העובדים. לא במקום ההסתדרות, אומנם, אך יש להביא בחשבון שההסתדרות נחלשה, ולכן עלינו לנסות להיות הזרוע החזקה של ציבור העובדים.

מי היו חברי הוועדים שי-

אוברקוביץ כביתו בפתח-תיקוה
 "אנחנו מנסים למנוע מיסטר טוליטארי!"